

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 172/2016 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Helena Korpinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtava asiantuntija Ritva Havukainen, Säteilyturvakeskus
- johtaja Jussi Holmalahti, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- erikoislääkäri Sari Wuolijoki, Työterveyslaitos
- terveyspoliittinen asiantuntija Mervi Kattelus, Suomen Lääkäriliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien työntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi ja muutettavaksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia, säteilylakia ja -asetusta. Ehdotetulla uudella lailla siirretäisiin nykyiset lääkärin hyväksymistä terveystarkkailusta vastaavaksi lääkäriksi koskevat asetustasoiset säännökset ja viranomaisohjeet lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla sekä pan-taisiin täytäntöön Euroopan unionin uusi säteilyturvallisuusdirektiivi luokkaan A kuuluvien työntekijöiden terveystarkkailun suorittavan lääkärin hyväksymisen osalta. Hyväksymismenettelyllä varmistettaisiin, että terveydentilan seurannan suorittavalla on riittävä koulutus säteilyn terveydellisten vaikutusten osalta.

Esityksessä ehdotetaan, että Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntäisi oikeuden toimia säteilyyn perehtyneenä työterveyslääkärinä laillistetulle lääkärielle, jolle on Suomessa myönnetty oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä ja joka on perehtynyt työterveyshuoltoon ja säteilyn terveydellisiin vaikutuksiin sekä suorittanut vaadit-

Valiokunnan mietintö StVM 2/2017 vp

tavan säteilysuojelukoulutuksen. Kyseiset lääkärin oikeudet saanut lääkäri voisi toimia sekä yksityisellä että julkisella sektorilla.

Esityksen mukaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto pitäisi saatavilla luetteloa terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä. Tämän vuoksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 2016.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Lakiehdotukset ovat osa EU:n säteilyturvallisuuksidirektiivin täytäntöönpanoa, ja niillä siirretään nykyisiä asetustasoisia säännöksiä ja viranomaisohjeita lain tasolle. Esityksen mukaan lääkärin hyväksyy uuden lain tarkoittamaksi säteilyyn perehtyneeksi työterveyslääkäriksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) nykyisen Säteilyturvakeskuksen sijasta. Hyväksymisen edellyttämää säteilysuojelukoulutusta voivat järjestää Työterveyslaitos ja ne yliopistot, joilla on työterveyshuollon lääkärien erikoislääkärikoulutuksen koulutusohjelma. Oikeus toimia säteilyyn perehtyneenä työterveyslääkäriä sekä kyseisen oikeuden perustana oleva koulutus merkitään terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin (Terhikki).

Hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen siirtymäsäännöksen mukaan aiemmin Säteilyturvakeskuksen myöntämän pätevyuden saaneiden lääkärien on kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta ilmoitettava Valviralle, haluavatko tulla merkityiksi Terhikki-rekisteriin. Valiokunta toteaa, että Valviran tietojärjestelmien päivittämiselle, rekisteritietojen tarkistamiselle ja ammattihenkilöille tiedottamiselle on tarpeen varata riittävä siirtymäaika.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa lakiehdotusten hyväksymistä lakiteknisin muutoksin siten, että 1. lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentin muutoksenhakusäännös siirretään lain 5 §:ksi ja 2 §:n 3 momentissa todetaan, että tarkemmat säännökset voidaan antaa ministeriön asetuksella.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 172/2016 vp sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 172/2016 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

lääkäriin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi hyväksyminen

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto hyväksyy hakemuksesta säteilylain (592/1991) 32 §:ssä tarkoitettuun luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi, laillistetun lääkärin (säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri), jolla on oikeus harjoittaa lääkärin ammattia itsenäisesti laillistettuna ammattihenkilönä Suomessa ja joka on perehtynyt työterveyshuoltoon ja säteilyn haitallisiin terveysvaikutuksiin.

~~Edellä momentissa tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.~~

2 §

Säteilysuojelukoulutus

Säteilyyn perehtyneen työterveyslääkärin on osoitettava 1 §:ssä tarkoitettu perehtyneisyys säteilyn terveydellisiin vaikutuksiin suorittamalla hyväksytysti Työterveyslaitoksen tai yliopiston järjestämä tehtävän edellyttämä säteilysuojelukoulutus, josta koulutusorganisaatio antaa lääkäriä todistuksen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla koulutuksen järjestävällä yliopistolla tulee olla työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen koulutusohjelma.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä säteilyyn perehtyneen työterveyslääkärin osaamisen ja kelpoisuuden edellyttämästä säteilysuojelukoulutuksesta.

Valiokunnan mietintö StVM 2/2017 vp

3 §

Lausunto säteilysuojelukoulutuksesta

Ennen 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun säteilysuojelukoulutuksen aloittamista koulutusorganisaation on pyydettävä Säteilyturvakeskuksen lausunto sen varmistamiseksi, että koulutuksella saavutetaan riittävä perehtyneisyys säteilyn terveydellisiin vaikutuksiin säteilyyn perehtyneenä työterveyslääkärinä toimimista varten.

Myös koulutukseen suunnitelluista olennaisista muutoksista on pyydettävä Säteilyturvakeskuksen lausunto ennen koulutuksen sisällön muuttamista.

4 §

Luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on pidettävä saatavilla luettelo hyväksytyistä säteilyyn perehtyneistä työterveyslääkäreistä.

5 § (Uusi)

Muutoksenhaku

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuun Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

6 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lääkärillä, jolle Säteilyturvakeskus on myöntänyt pätevyyden toimia säteilytyöluokkaan A kuuluvan työntekijän terveystarkkailusta vastaavana lääkärinä, on oikeus toimia säteilyyn perehtyneenä työterveyslääkärinä kuusi kuukautta tämän lain voimaantulosta, jonka aikana lääkäri voi ilmoittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, että haluaa tulla merkityksi säteilyyn perehtyneeksi työterveyslääkäriksi terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto suorittaa rekisteröinnin pyynnöstä ilmoituksen perusteella maksutta ilman hakemusta. Jos ilmoitus jätetään tekemättä, Säteilyturvakeskuksen aiemmin toteama pätevyys raukeaa.

2.

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 a §:n 2 momentin 6 kohta, sekä
lisätään 24 a §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 312/2011 ja 262/2015, uusi 7 kohta, seuraavasti:

24 a §

Terveystietojärjestelmän ammattihenkilöiden keskusrekisteri

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

6) sellaisen laillistettavaan terveydenhuollon ammattihenkilön ammattiin opiskelevan henkilön nimi, väestötietojärjestelmän mukainen henkilötunnus ja kotiosoite, johon Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto on kohdistanut valvontatoimenpiteenä huomautuksen, kurinpitotoimenpiteen tai turvaamistoimenpiteen sekä tiedot edellä tarkoitetuista valvontatoimenpiteistä;

7) lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveydentilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetun lain (/20) 1 §:ssä tarkoitettu hyväksyminen säteilyyn pe-rehtyneeksi työterveyslääkäriksi ja hyväksymisen perusteena olevasta koulutuksesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

säteilylain 32 ja 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan säteilylain (592/1991) 32 §:n 1 momentti ja 33 §, sellaisena kuin ne ovat laissa (1142/1998), seuraavasti:

32 §

Säteilytyöntekijöiden suojele

Toiminnanharjoittajan on suunniteltava ja toteutettava säteilytyöntekijöiden suojele seuraavien periaatteiden mukaan:

- 1) selvitetään ennalta säteilytyöntekijöihin kohdistuva säteilyaltistus ja siihen vaikuttavat tekijät, missä tulee ottaa huomioon myös tavanomaisesta poikkeavat työskentelyolosuhteet;
 - 2) työskentelypaikat jaetaan tarvittaessa valvonta-alueisiin ja tarkkailualueisiin; sekä
 - 3) luokitellaan erilliseksi ryhmäksi (luokka A) ne säteilytyöntekijät, joiden säteilyaltistusta on seurattava henkilökohtaisesti.
- — — — —

33 §

Terveystilan seuranta

Säteilytyöntekijöiden terveystilan seurannasta on voimassa, mitä työterveyshuoltolaissa (1383/2001) tai sen nojalla säädetään työntekijöiden terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavassa työssä. Lisäksi tulee luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveystilan seurantaa varten nimetä lääkäri (*säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri*), jonka pätevyysvaatimuksista säädetään lääkärin hyväksymisestä luokkaan A kuuluvien säteilytyöntekijöiden terveystilan seurannan suorittavaksi lääkäriksi annetussa laissa (/20).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun lääkärin tehtäviin kuuluvat erityisesti:

- 1) todeta luokkaan A sijoitettavan säteilytyöntekijän soveltuvuus säteilytyöhön ennen työnteon aloittamista sekä työn kestäessä vähintään kerran vuodessa; sekä
- 2) antaa lausunto siitä, millä edellytyksillä säteilytyöntekijä voi jatkaa säteilytyön tekemistä samassa tai vastaavassa tehtävässä, jos työntekijän säteilyaltistuksen todetaan tai epäillään ylittäneen säädetyn enimmäisarvon.

Toiminnanharjoittaja vastaa siitä, että säteilyyn perehtynyt työterveyslääkäri saa tehtäviensä suorittamista varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset työpaikan olosuhteista.

—————

Valiokunnan mietintö StVM 2/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

säteilyasetuksen 13 §:n 1 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan säteilyasetuksen 13 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on asetuksessa 1143/1998.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 17.2.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Anne Louhelainen ps
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas (osittain)
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Sari Raassina kok
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk

Valiokunnan mietintö StVM 2/2017 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen